

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE**

**RAZŠIRJENI STROKOVNI KOLEGIJ ZA
LABORATORIJSKO DIAGNOSTIKO**

Naslov: Klinični inštitut za klinično kemijo in biokemijo
Univerzitetni klinični center Ljubljana
Njegoševa 4, 1525 LJUBLJANA
T: + 386 1 432 51 31
F: + 386 1 432 51 31

PRESEDNICA:	dr. Pika Meško-Brguljan, univ.dipl.kem.	pika.mesko@klinika-golnik.si
PODPRESEDNICA:	izr.prof.dr. Janja Marc, mag.farm.	janja.marc@ffa.uni-lj.si
ČLANI:	prof.dr. Jana Lukač-Bajalo, univ.dipl.kem.	jana.bajalo@ffa.uni-lj.si
	izr.prof.dr. Borut Božič, mag.farm.	borut.bozic@ffa.uni-lj.si
	mag. Saša Bratož, mag.farm.	sasa.bratoz@kclj.si
	mag. Maksimiljan Gorenjak, mag.farm.	gormax@sb-mb.si
	Mojca Kozmelj, univ.dipl.kem.	mojca.kozmelj@zd-celje.si
	prof.dr. Joško Osredkar, mag.farm., višji svetnik	josko.osredkar@kclj.si
	asis.dr. Marija Prezelj, univ.dipl.kem.	marija.prezelj@kclj.si
ZAPISNIKAR:	Mojca Brenčič, strokovna sodelavka	mojca.brencic@kclj.si

Št.: RSK - 12/2008
Ljubljana, 25. marec 2008

**Priporočilo za oblikovanje seznama nujnih laboratorijskih preiskav v
laboratorijski medicini**

(Kot vir uporabljeno gradivo, ki ga je pripravila delovna skupina RSK in izhodišča, ki so bila izpostavljena v razpravi na večih sejah RSK za laboratorijsko diagnostiko)

Analiza biološkega vzorca je nujna (urgentna), kadar zdravnik ne more ustrezno oskrbeti bolnika brez rezultata laboratorijske preiskave. Razlogi za nujno naročilo laboratorijske preiskave so lahko:

- stanje bolnika, pri katerem je ogroženo njegovo življenje in zahteva takojšna postavitev diagnoze, odločitev o načinu zdravljenja ali presojo o spremembi načina zdravljenja oziroma obravnave bolnika,
- stanje bolnika, pri katerem življenske funkcije sicer niso ogrožene vendar bi čakanje na rezultat laboratorijske preiskave pred nadaljno obravnavo ali odločitvijo za zdravljenje lahko stanje bolnika močno poslabšalo,
- stanja, pri katerih hiter rezultat laboratorijske preiskave omogoči hitrejšo obravnavo novih bolnikov ter bistveno pripomore k učinkovitejšemu zdravljenju in hitrejšemu odpustu bolnika

Pri oblikovanju seznama nujnih laboratorijskih preiskav je potrebno smiselno upoštevati zahteve Pravilnika o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine (*UrL RS 64/2004*) in mednarodnega akreditacijskega standarda (*ISO 15189*), ki je tudi slovenski standard (*SIST EN ISO 15189 – Medicinski laboratoriji – Posebne zahteve za kakovost in usposobljenost*).

Seznam nujnih laboratorijskih preiskav oblikujemo glede na raznolikost zdravstvene obravnave v neki zdravstveni ustanovi, glede na zahteve zdravnikov-naročnikov, glede na potrebe bolnikov ter glede na možnosti laboratorija (tehnične zmožnosti, število in strokovna usposobljenost kadra, delovni čas laboratorija, ...). Na osnovi tega je specialist medicinske biokemije dolžan skupaj z zdravniki-naročniki pripraviti seznam nujnih preiskav za svojo zdravstveno ustanovo in čase v katerih je lahko izdan rezultat laboratorijske preiskave.

Ciljni časi laboratorijskih preiskav so lahko različni za posamezno preiskavo, naročnika ali ustanovo vendar načeloma velja, da so v primeru nujnih preiskav krajši od ene oziroma od dveh ur (različne preiskave različno). Za doseganje želenih ciljnih časov je specialist medicinske biokemije dolžan uporabiti vsa razpoložljiva sredstva (spremeniti organizacijsko strukturo v laboratoriju, vpeljati laboratorijski informacijski sistem, vpeljati sodobnejše analitske metode in ustrezne analizatorje). Na področju nujnih laboratorijskih preiskav se lahko eventuelno vpeljejo metode, ki kot biološki vzorec uporabljajo polno kri oziroma plazmo. Izbrane analizne metode morajo omogočiti zanesljiv rezultat v čim krajšem času. Upoštevati je potrebno, da ima uvajanje računalniških povezav, avtomatizacije in široko spektralnih analizatorjev velik pomen pri oblikovanju seznama nujnih preiskav. Za organizacijo 24-urne službe je pomembno upoštevati tudi enostavnost rokovanja z vzorci.

Specialist medicinske biokemije je odgovoren, da v svoji ustanovi uskladi predlog nujnih preiskav z naročniki glede obsega seznama in ciljnih časov. Izoblikovani seznam predloži vodstvu ustanove (strokovni direktor, strokovni kolegij,...) v razpravo in potrditev. Eventualne dopolnitve oceni specialist medicinske biokemije z vidika možnosti izvajanja glede na opremo in usposobljenost osebja. Dokončno usklajen predlog potrdi vodstvo ustanove (strokovni direktor, strokovni svet,...).

Sklep:

Seznam nujnih (urgentnih) laboratorijskih preiskav mora biti rezultat dogovora med naročniki in izvajalci laboratorijskih preiskav, zato vsaka zdravstvena ustanova glede na svojo dejavnost pripravi lasten seznam nujnih preiskav. Specialist medicinske biokemije opredeli ciljne čase nujnih in rutinskih preiskav upoštevajoč organizacijske in strokovne možnosti posameznega laboratorija.

PRESEDNICA RSK:

Dr. Pika Meško Brguljan, l.r.